

Zenon Szczygłowski

Dwa osobniki z cmentarzyska "A" kultury czas lejewatych w Lesie Stockim (pow. puławski)

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F, Nauki Filozoficzne i Humanistyczne 4, 211-221

1949

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z Zakładu Antropologii Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Lublinie
Kierownik : z. prof. dr med. mgr fil. Tadeusz Dzierżykraj-Rogalski

Zenon SZCZYGLEWSKI

**Dwa osobniki z cmentarzyska „A” kultury
czas lejowatych w Lesie Stockim (pow. puławski)**

**Два индивида из местопогребения „А” культуры
конуонных бокалов в Стоцком Лесу
Пулавского уезда**

**Deux squelettes du cimetière „A” de la culture à coupes
en entonnoir à Las Stocki (district de Puławy)**

Opisane niżej kości zostały znalezione latem 1949 roku przez ekspedycję Zakładu Prehistorii UMCS. w miejscowości Las Stocki, w powiecie puławskim i oddane celem dokładniejszego określenia do Zakładu Antropologii Akademii Medycznej w Lublinie. Są to szczątki z grobów szkieletowych z okresu kultury czas lejowatych (neolit). Większość kości nosi ślady dużego zniszczenia. Niektóre z nich uległy prawdopodobnie uszkodzeniu 60—80 lat temu w czasie karczowania lasu rosnącego na tym terenie, inne na skutek zasypania grobów kamieniami, z których były budowane nasypy grobowe. W pracy tej zajęłem się opracowaniem kości znalezionych w grobie pierwszym i pierwszym „a”.

Należą one prawdopodobnie do dwóch osobników, którzy w opisie oznaczeni są kolejnymi cyframi rzymskimi.

Szcątki te są mocno zniszczone i trudno jest z nich zrekonstruować kompletne fragmenty szkieletu. Najbardziej zniszczone są kości długie. Są to tylko nieliczne ułamki.

Ponieważ groby w czasie pochówku były zasypywane kamieniami i ziemią, przy rozkopywaniu ich, kości uległy pewnemu przemieszczeniu oraz, jak już zaznaczyłem, zniszczeniu.

Osobnik I.

Kości głowy (*ossa capitis*): Kości głowy stanowią szereg fragmentów tylko częściowo dających się połączyć w całość. Lepiej są zachowane kości części mózgowej głowy (*cranium*) od kości twarzy (*facies*). Na zachowanych fragmentach można zauważyć wyraźne szwy kostne, co ma znaczenie jeśli chodzi o określenie wieku osobnika. Stan ich jednak nie pozwala na poczynienie jakichkolwiek pomiarów dotyczących całości czaszki.

W dalszym ciągu zajmę się szczegółowym rozpatrzeniem poszczególnych kości.

Kość czołowa (*os frontale*): Z kości czołowej zachowała się znaczna część łuski (*squama ossis frontalis*) składająca się z pięciu łączących się z sobą fragmentów i mały kawałek części oczodołowej prawej (*pars orbitalis*).

Kość czołowa przetrwała w dość dobrym stanie. Budowa jej jest delikatna, bez widocznych ubytków oraz zcieńczeń substancji kostnej, charakterystycznych dla wieku starczego. Wprost przeciwnie, łuska jest dość gruba, lekko wypukła i gładka. Guzy czołowe (*tubera frontalia*), dobrze widoczne. Gładyszka (*glabella*) dość wyraźnie zaznaczona. Łuki brwiowe tylko ledwie zaznaczone w części przyśrodkowej. Wyrostek jarzmowy (*processus zygomaticus*) połączony jest nierównym szwem z małym odcinkiem kości jarzmowej. Linie skroniowe (*lineae temporales*) zaznaczone są wyraźnie oraz widoczne jest wejście do zatok czołowych (*sinus frontalis*). Warto podkreślić, że zatoki czołowe są dobrze rozwinięte.

Rzeźba wewnętrzna nie wyróżnia się niczym charakterystycznym. Można zauważyć ostry grzebień czołowy (*crista frontalis*) przechodzący ku tyłowi w rowek strzałkowy (*sulcus sagitalis*). Po bokach rowka znajdują się małe wyciski dla ziaren pajęczynówki (*gran. arachnoideae*), łęki mózgowe (*juga cerebralia*) i wyciski palczaste (*impressiones digitatae*). Również wśród kości osobnika II znalazłem ułamek kości czołowej należący do osobnika I. Jest to kawałek kości łączący części oczodołowe i uzupełniający zatoki czołowe. Widzimy tam kolec czołowy (*spina frontalis*). Grubość kości czołowej na gładyszcze wynosi 11 mm, w okolicy guzów ok. 10 mm.

Kości ciemieniowe (*ossa parietalia*): Pozostały tylko nieliczne, drobne ułamki kości ciemieniowej lewej oraz kość ciemieniowa prawa, skła-

dająca się z trzech fragmentów łączących się ze sobą. Brzegi kości ciemieniowej prawej tworzące szwy są ułamane. Żaden z fragmentów nie łączy się więc bezpośrednio z kością czołową ani z kością potyliczną. Na powierzchni zewnętrznej widzimy słabo zaznaczony guz ciemieniowy (*tuber parietale*). Na powierzchni wewnętrznej znajdujemy wyraźne i w sposób typowy przebiegające rowki tętnicy oponowej środkowej (*sulci pro arteria meningeae media*). Struktura kości jest dobrze zachowana. W okolicy guzów ciemieniowych nie stwierdza się spłaszczenia i zaniku istoty kostnej.

Kość potyliczna (*os occipitalis*): Zachowała się tylko łuska kości potylicznej (*squama ossis occipitalis*). Składa się ona z czterech fragmentów połączonych ze sobą oraz kilku oddzielnych drobnych ułamków. Wyniosłości wywołane przez przyczepy mięśniowe są słabo zaznaczone. Guzowatość potyliczna zewnętrzna (*protuberantia occipitalis externa*) stanowi lekko wznoszącą się wyniosłość. Na wewnętrznej powierzchni kości w punkcie przecięcia się rowków poprzecznych (*sulci transversi*) z grzebieniem potylicznym, widoczna jest wybitna guzowatość potyliczna wewnętrzna (*protuberantia occipitalis interna*).

Zachowany jest również brzeg górny stanowiący szew węglowy (*sutura lambdoidea*).

Kości skroniowe (*ossa temporalia*): Kości skroniowe są bardzo uszkodzone. Pozostała dobrze zachowana część sutkowa (*pars mastoidea*) oraz ułamek części skalistej prawej (*pars petrosa*). Otwór słuchowy zewnętrzny (*porus acusticus externus*) nie zachował się. Widoczne są natomiast komórki sutkowe. Na wewnętrznej powierzchni widoczny jest rowek dla zatoki poprzecznej (*sulcus transversus*). Na kości skalistej zachowały się w dobrym stanie wszystkie otwory i kanały. Kość skalista i wyrostek sutkowy są małe i posiadają delikatną budowę.

Szczęka dolna (*mandibula*): Składa się z prawego odcinka trzonu (*corpus mandibulae*) i niekompletnych obu gałęzi (*ramus mandibulae*). Brak jest lewej części trzonu, wyrostka skroniowego lewego oraz wyrostka skroniowego i stawowego prawego. Trzon żuchwy jest dość wysoki. Brzeg zębodołowy dobrze zachowany. Zębodoły są niezarośnięte. Widoczny wyraźnie zębodół po trzecim zębie trzonowym (zęb mądrości). Wyrostek stawowy lewy został znaleziony wśród kości należących do osobnika II. Ogólnie żuchwa wykazuje dość delikatną budowę.

Zęby (*dentes*): Zachowało się siedem zębów. Drugi ząb trzonowy lewy i pierwszy przedtrzonowy prawy są umieszczone w zębodołach. Pięć innych zębów zostało znalezionych oddzielnie. Są to: dwa kły, jeden ząb sieczny oraz dwa zęby przedtrzonowe. Wszystkie zęby odznaczają się bardzo dużym starciem powierzchni koron. Na wszystkich zachowanych zębach nie ma jednak śladów próchnicy (*caries*).

Kości tułowia (*ossa corporis*): Kręgi (*vertebrae*) uległy dużemu zniszczeniu. Zachował się tylko łuk prawdopodobnie kręgu piersiowego (*vertebra thoracalis*). Posiada on lekko ukruszony wyrostek kolczysty (*processus spinosus*) nachylony ku tyłowi i dołowi oraz wyrostki poprzeczne (*processus transversi*). Ponieważ brak jest trzonu stanowiącego przednią ścianę otworu kręgowego, trudno jest określić kształt otworu (*foramen vertebrale*). Ułamki innych kręgów nie dają się bliżej określić. Z żeber zachowało się kilka ułamków części kostnej (*os costale*) nie dających się również bliżej określić.

Kończyny górne (*extremities superiores*): Z obręczy barkowej (*cingulum extremitatis superioris*) pozostał fragment łopatki (*scapula*) składający się z panewki stawu barkowego (*cavitas glenoidalis*), odgraniczonej szyjką (*collum scapulae*) od dalszej części łopatki oraz podstawa wyrostka kruczego (*processus coracoideus*). Obojczyk prawy zachował się tylko częściowo. Jest to jego koniec barkowy (*extremitas acromialis*). Wykazuje on budowę delikatną, powierzchnia jego jest dość gładka. Lewy obojczyk nie został odnaleziony. Z kości ramiennej zachował się mały odcinek trzonu długości 11 cm. Widoczna jest na nim wyraźna, zgrubiała chropowata powierzchnia tzw. guzowatość naramienna (*tuberositas deltoidea*) oraz rowek nerwu promieniowego (*sulcus nervi radialis*). Obok niego występuje wyraźny otwór odżywczy kości.

Oprócz trzonu znaleziono również główkę kości ramiennej, składającą się z dwóch ułamków.

Z kości przedramienia (*ossa antibrachii*) pozostała tylko część trzonu kości promieniowej (*os radii*) kończąca się szyjką i dość dobrze widoczną guzowatością kości promieniowej (*tuberositas radii*). Inne kości kończyny górnej nie zachowały się. Zarówno obojczyk jak i kości kończyny górnej wykazują budowę delikatną, typu kobiecego. Pozwala to przypuszczać, że należą one do tego samego osobnika co kości czaszki.

Kończyny dolne (*extremities inferiores*): Z kości kończyn dolnych zachowały się tylko dwa ułamki. Są to: kawałek trzonu kości udowej (długości 10 cm), oraz dolna nasada strzałki (*fibula*).

Kości te nie wnoszą nic nowego jeśli chodzi o określenie budowy opisywanego osobnika.

Osobnik II.

Kości osobnika II z grobu pierwszego „a“ zachowały się w lepszym stanie od kości osobnika I. Jednak i tu nie można całkowicie zrekonstruować szkieletu, ponieważ brak jest wielu fragmentów kostnych. Na przykład kości kończyn dolnych nie zachowały się zupełnie.

Kości głowy (*ossa capitis*): Kość potyliczna (*os occipitale*). Z kości potylicznej pozostała tylko łuska, która składa się z trzech fragmentów. Największy z nich jest częścią środkową łuski. Wiodczne są na nim linie karkowe wyższe (*lineae nuchae superiores*), słabiej są zaznaczone linie karkowe najwyższe (*lineae nuchae supremae*).

Na wewnętrznej powierzchni tego fragmentu znajdujemy guzowatość potyliczną wewnętrzną z odchodzącymi od niej rowkami poprzecznymi (*sulci transversi*). Na zewnętrznej powierzchni występuje duża, wyniosła guzowatość potyliczna zewnętrzna (*protuberantia occipitalis externa*). W innych punktach łuska nie odznacza się specjalną masywnością i tak grubość łuski mierzona w linii łączącej guzowatość potyliczną zewnętrzną z guzowatością potyliczną wewnętrzną wynosi 21 mm. Jej grubość w kątach, jakie tworzy przecinający się grzebień potyliczny wewnętrzny z rowkami poprzecznymi wynosi 4 mm, 6 mm, 6 mm i 6 mm. Grubość ta u osobnika I w miejscu guzowatości zewnętrznej wynosi 14 mm, przy średniej grubości łuski 6 mm. Drugi fragment kości potylicznej łączy się brzegiem sutkowym z częścią sutkową kości skroniowej.

Kości ciemieniowe (*ossa parietalia*): Zachowała się częściowo prawa oraz kilka fragmentów prawdopodobnie kości ciemieniowej, lewej nie łączących się ze sobą. Brzeg czołowy i skroniowy (*margo frontalis et margo squamosus*) są dobrze zachowane. Ukruszony jest natomiast brzeg łączący kość ciemieniową z kością potyliczną oraz brzeg strzałkowy (*margo sagittalis*). Guz ciemieniowy bardzo słabo zaznaczony.

Nie stwierdza się żadnych nierówności lub zgrubień w strukturze kostnej tej kości.

Jej grubość w okolicy *tuber parietale* wynosi 7 mm. Maksymalna grubość *os parietale* wynosi 8 mm. Kąt górny przedni ma grubość 6 mm. Grubość na brzegu górnym 5,5—7,5. Natomiast grubość kości ciemieniowej w okolicy guza ciemieniowego u osobnika I wynosi 7,5 mm.

K. Modrzevska podaje, że grubość ścian kostnych czaszki nie koniecznie musi być cechą charakterystyczną czaszek dawnych. Czaszki o ścianach grubszych jako masywniejsze miały więcej szans przetrwania i dlatego przede wszystkim znajdujemy czaszki o ścianach grubych.

Kości skroniowe (*ossa temporalia*): Kość skroniowa prawa zachowała się w dość dobrym stanie. Przedstawia ona część sutkową (*pars mastoidea*), część skalistą (*pars petrosa*), część bębenkową (*pars tympanica*). Jedyne łuska (*pars squamosa*) uległa częściowemu zniszczeniu. Zachowany dobrze otwór słuchowy zewnętrzny (*porus acusticus externus*) jest dość duży o kształcie owalnym i dłuższej osi pionowej. Wymiar jego w osi pionowej wynosi 18 mm, w osi poprzecznej 11 mm. Dolek stawowy żuchwy (*fossa mandibularis*) jest dość głęboki. Wyrostek jarzmowy (*processus zygomaticus*) ułamany.

Wyrostek sutkowy (*processus mastoideus*) o powierzchni gładkiej z wąskim, ale dość głębokim wcięciem sutkowym (*incisura mastoidea*). Na wewnętrznej powierzchni kości skalistej widzimy duży otwór słuchowy wewnętrzny (*porus acusticus internus*). Przy łusce kości skroniowej zachował się odcinek skrzydła wielkiego kości klinowej łączący się z nią brzegiem łuskowym (*margo squamosus*). Długość wyrostka sutkowego mierzona od linii poziomej poprowadzonej od dolnego brzegu zewnętrznego otworu słuchowego, przy ustawieniu czaszki w płaszczyźnie oczno-usznej, wynosi 18 mm.

T. Dzierżykraj-Rogalski w czaszce neolitycznej z Poniatówki stwierdził długość wyr. sutkowego wynoszącą 22 mm, a W. Stęślicka podaje, że długość wyrostka sutkowego dla człowieka neandertalskiego z Ngandong wynosi od 12 do 16 mm.

Wg E. Lotha duży wyrostek sutkowy jest raczej charakterystyczny dla człowieka współczesnego.

Wyrostek sutkowy osobnika ze Stoku jest więc dość duży i masywny. Uwydatnia się to zwłaszcza przy niewielkich wymiarach całej czaszki.

Kość skroniowa lewa składa się z części skalistej (*pars petrosa*), ułamanego wyrostka sutkowego oraz częściowo zachowanej łuski.

Szczęka dolna (*mandibula*): Zachował się środkowy odcinek trzonu oraz część gałęzi żuchwy z wyrostkiem skroniowym i wyrostkiem stawowym.

Trzon żuchwy nie jest wysoki. Wysokość żuchwy w okolicy spojenia (*symphysis*) wynosi 26 mm. Wysokość ta u człowieka z Ponia-tówki (T. Dzierżykraj-Rogalski) wynosi 36 mm. Porównałem ją z pewnymi zestawieniami z odnośnej literatury:

Tabela I.
Wysokość żuchwy w okolicy spojenia (*symphysis*)

Spy I	(K. Stołyhwo)	38	mm
Krapina „E“	„	35	„
Krapina „D“	„	33--30,5	„
La Naulette	„	31	„
Krapina „C“	„	29--28,5	„
Krapina „B“	„	25,3	„
Nowosiółka	„	35	„
Ponia-tówka	(T. Dzierżykraj-Rogalski)	36	„
Stok II	(Z. Szczygłowski)	26	„

Wysokość żuchwy opisywanego osobnika ze Stoku wynosząca 26 mm nie jest więc duża. Grubość trzonu żuchwy w okolicy spojenia (*symphysis*) (na *spina mentalis interna*) wynosi 15 mm.

Tablica II.
Grubość trzonu żuchwy w okolicy spojenia (*symphysis*)

Ochos	(K. Stołyhwo)	18	mm
Arcy	„	15,5	„
Spy I	„	15	„
Krapina „F“	„	14,5	„
Nowosiółka	„	14	„
Krapina „C“	„	13,4	„
Krapina „E“	„	13,1	„
Ponia-tówka	(T. Dzierżykraj-Rogalski)	17	„
Stok II	(Z. Szczygłowski)	15	„

Na istniejącym odcinku trzonu są zachowane wszystkie zębodoły, guzowatość bródkowa (*protuberantia mentalis*) oraz bardzo wyraźny, nieregularny kołec bródkowy wewnętrzny (*spina mentalis interna*). Bródka jest wysunięta lekko ku przodowi.

O gałęziach żuchwy nie można wiele powiedzieć, zachowała się bowiem część jednej gałęzi. Wyrostek stawowy jest mały, delikatny, osadzony na cienkiej szyjce. Zęby nie zachowały się w ogóle.

Kości tułowia (*ossa corporis*): Z kręgów zachował się tylko jeden, prawdopodobnie piersiowy (*vertebra thoracalis*). Trzon jego jest wydłużony w osi poprzecznej, o kształcie zbliżonym do kręgów karkowych. Otwór kręgowy jest mniej więcej kolisty. Pozwala to przypuszczać, że jest to górny kręg piersiowy. Wyrostki poprzeczne (*processus transversi*) oraz wyrostek kolczysty (*processus spinosus*) są ułamane. Z żeber przetrwał tylko kawałek pierwszego oraz kilka innych ułamków nie dających się ściślej określić.

Kończyny górne (*extremitates superiores*): Z obręczy barkowej zachowała się tylko część łopatki z panewką stawu barkowego oraz koniec barkowy (*extremitas acromialis*) prawego obojczyka. Obojczyk jest mały i cienki.

Kość ramienna prawa składa się z trzech ułamków trzonu łączących się z sobą oraz nasady dolnej. Na trzonie znajdujemy rowek międzyguzkowy (*sulcus intertubercularis*) oraz delikatną guzowatość naramienną (*tub. deltoidea*). Nasada dolna jest częściowo ukruszona.

Zachował się na niej dość głęboki dół wyrostka łokciowego (*fossa olecrani*) oraz dół wyrostka dziobiastego (*fossa coronoidea*). Istnieje również błoczek łokciowy (*trochlea ulnaris*). Ukruszona jest tylko wyniosłość główkowata (*eminentia capitata*). Z kości ramiennej lewej zachowała się górna część trzonu z ułamaną na wysokości szyjki chirurgicznej, (*collum chirurgicum*) główką. Obie kości ramienne są znacznie cieńsze i krótsze od kości ramiennej osobnika I.

Z kości przedramienia (*ossa antibrachii*) częściowo zachowała się prawa kość łokciowa (*ulna*). Jest to górna nasada i odcinek trzonu długości 10 cm. Wyrostek łokciowy (*olecranon*) i dziobiasty (*proc. coronoideus*) ułamane.

Na trzonie słabo zaznaczona guzowatość łokciowa (*tuberositas ulnae*).

Wnioski dotyczące kości z grobu pierwszego i grobu pierwszego „a“

Na podstawie powyższej analizy morfologiczno-opisowej można sądzić, że kości znalezione w grobie pierwszym i grobie pierwszym a należą do dwóch osobników. Jak już wspomniałem kości te są zniszczone oraz częściowo przemieszane, prawdopodobnie w czasie odkopywania grobów. Dlatego nie można określić dokładnie ich ułożenia w grobie.

Osobnik I jest prawdopodobnie kobietą, wieku dojrzałego, wzrostu raczej niskiego. Wynika to z wyżej przytoczonego opisu. Podkreślę jednak jeszcze ważniejsze momenty przemawiające za określeniem płci i wieku, a więc nieźle zaznaczone guzy czołowe i ciemieniowe, brak zaników i spłaszczeń istoty kostnej czaszki, wyraźnie przebiegające szwy, charakter wyrostka sutkowego, dobrze zachowany brzeg zębodolowy, widoczny zębodół po trzecim zębie trzonowym oraz ogólnie delikatna budowa kości długich.

Osobnik II jest prawdopodobnie również kobietą, wieku dojrzałego o drobnej budowie.

Ciekawym jest fakt, że przy osobniku II nie znaleziono kości kończyn dolnych.

Cmentarzysko neolityczne w Lesie Stockim i okolicy posiada szereg ciekawych grobów, których szczegółowa analiza wskazuje na istnienie opartego o magię rytuału pogrzebowego.

Świadczą o tym choćby opisane przez T. Dzierżykraj-Rogalskiego ślady rytualnego ludożerstwa w grobie kultury amfor kulistych w Stoku oraz niewątpliwie magicznego odłączenia kończyny górnej i wtłoczenia jej *post mortem* do gardła w grobie II (cm. D), kultury czasz lejowatych w Lesie Stockim.

Być może, że brak kończyn dolnych u opisanego przeze mnie osobnika II nosi podobny charakter. Niestety ze względu na bardzo zły stan dostarczonych do Zakładu kości trudno powiedzieć coś bardziej konkretnego w tej sprawie.

PISMIENICTWO — LITERATURE

1. Debec G. F. — Paleoantropologia S.S.S.R. Moskwa, 1948.
2. Gajewski L. — Cmentarzysko kultury czasz leżących w Lesie Stockim, w powiecie puławskim — „Z otchłani wieków“. Poznań, 1951.
3. Modrzejewska K. — W sprawie grubości ścian czaszki ludzkiej. Annales UMCS. Sec. C. Lublin, 1949.
4. Rogalski - Dzierżykraj T. — Szczątki kostne z grobu kultury amfor kulistych w Stoku. w powiecie puławskim. Annales UMCS. Sectio F. Lublin, 1947.
5. Rogalski - Dzierżykraj T. — Analiza anatomiczno-antropologiczna kości człowieka neolitycznego z Poniatówki. Annales UMCS. Sec. D. Lublin, 1950.
6. Stolyhwo K. — Czaszka z Nowosiółki jako dowód istnienia w okresie historycznym kształtów pokrewnych z Homo primigenius. P.A.U. Kraków. 1908.

РЕЗЮМЕ

Описанные остатки костей были найдены летом 1949 г. экспедицией Предисторического Института Университета Марии Кюри-Склодовской в Стоцком Лесу, в пулавском уезде и затем переданы для более точного изучения Антропологическому Институту Медицинской Академии в Люблине.

Это остатки из скелетных погребений культуры конусных бокалов (неолит). Описанные кости относятся к I и Ia могилам.

Кости найденные в этих могилах, по всей вероятности принадлежат к двум индивидуам, головы которых были обращены в южно-восточном направлении. Индивид I — это, по видимому женщина зрелого возраста, роста скорее низкого (сравнительно хорошо выраженные лобные и теменные бугры, атрофия и уменьшение костной субстанции черепа отсутствуют, характер сосцевидного отростка, хорошо сохранившийся альвеолярный край, вполне сохранившаяся зубная луночка третьего коренного зуба и, наконец, хрупкость строения длинных костей).

Индивид II — это тоже, по всей вероятности, женщина зрелого возраста и хрупкого телосложения.

R É S U M É

Deux squelettes trouvés au cimetière A (culture à coupes en entonnoir) à Las Stocki arrond. de Puławy.

Ces restes d'os ont été trouvés à Las Stocki arrond. Puławy en été 1949 pendant une expedition organisée par l'Institut de Pré-histoire de l'U.M.C.S. et déposés à l'Institut d'Anthropologie de la Faculté de Médecine pour les analyser.

Ce sont des debris trouvés dans des tombeaux de l'époque de la culture à coupes en entonnoir (époque néolithique), — tombe I et la ce sont des os de deux individus dont les corps étaient posés dans les tombeaux avec les têtes tournées vers le sud-est. L'individu I est probablement une femme — adulte — de taille plutôt petite d'oses frontales et parietales assez nattes, le caractère du processus mastoideus ossis temporalis bien conservé, l'alveole de la troisième molaire visible, la construction des os longs délicate.

L'individu II est probablement aussi une femme adulte — construction délicate.